

ქვეყანა საქართველო

წელი პირველი

1er année.

№ 1

NOTRE PAYS

Revue mensuelle

თებერვალი 1948 FEVRIER

ქართულ ემიგრანტ მუშაკალთა და შუახალისთა ორგანო.

C R E D O - ს მ ა ზ ი მ ი

ქართველ მწერალთა კავშირი სცემს თავის ორგანოს. ეს იქნებოდა ჩვეულებრივი ამბავი ორგანო რომ წმინდა პროფესიული ხასიათის იყოს, მწერალთა და ჟურნალისტთა ნივთიერ და მორალური ინტერესების დაცვაზე აგებული.

ხოლო არა ჩვეულებრივია ის, რომ ჩვენ ვსცემთ ორგანოს საზოგადოებრივ და ლიტერატურული ხასიათისა ე. ი. ისეთ ორგანოს, სადაც მოთავსებული იქნება წერილები ყოველგვარ საზოგადოებრივ საკითხებზე, — პოლიტიკური, მეცნიერული, პუბლიცისტური და სხვა. მოთავსებული იქნება აგრეთვე მხატვრული ნაწარმოები, ლექსები, პოემები, მოთხრობები, კრიტიკული წერილები და სხვა.

ასეთ ორგანოს უნდა ჰქონდეს თავის განსაზღვრული პროგრამა, თავის მსოფლმხედველობა და სხვა ატრიბუტები გარკვეული მიმართულების ჟურნალისა.

და აი აქ იწყება სიძნელეები. მწერალთა კავშირი შეიცავს ყველა დარგის და ყოველი მიმართულების კალმოსებს: მასწი თავმოყრილია მემარჯვენე და მემარცხენე, პარტიული და უპარტიო.

როგორ მოხერხდება ყველა ამათი ერთ ბანაკში მოთავსება ისე, რომ ჟურნალმა ყოველივე სახეს არ დაკარგოს და წინააღმდეგობათა ამსაღამათ არ გადაიქცეს?

ან რამ გვაძიულა ასეთ სიძნელეს შევჭიდებოდით?

გვაძიულა ორმა გარამოებამ: ერთია აუცილო ბლობა — ემიგრაციას ჰქონდეს საშვალეობა თავის სიტყვა თქვას და მხოლოდ დამარღვევდ და გათიშვდელ ძალებს არ დაუთმოს სამწერლო ასა-

რეზი. შეორეა შეუძლებლობა ცალკეულ ჯგუფისა ან მიმართულებისთვის იქონიოს საკუთარი ორგანო — ემიგრაციის შედარებით მცირე რიცხვ ოვანებისა და დაქსასულობის გამო.

ამ უკანასკნელ ომამდე ემიგრაცია მისდევდა ცალკე გამოვლის და ცალკე ორგანოების გამოცემის პრაქტიკას.

შედგებში ვიცით. და დღეს, ვფიქრობთ ამ გზაზე შედგომამდე ოვითეული ჯგუფი არა ერთხელ ჩაფიქრდება მის საზრებლიანობაზე.

რჩება მეორე გზა — ერთი საყოველთაო ორგანოს გამოცემის, რაც თავის მხრივ ესხეთქება სხვა სიძნელეებს შინაგანი ხასიათისას, მრავალ მიმართულებათა ერთად შეთავსებისაგან რომ გამომდინარეობენ.

ჩვენ ვფიქრობთ ამ სიძნელეების დაძლევას ან შემსუბუქებას.

პირველი იმით, რომ არის ბევრი რამ ისეთი, რაც ყველას გვაერთიანებს: ესაა მდგომარეობა ჩვენი ქვეყნის, საქართველოსი. ესაა პრობლემა მისი დამოუკიდებლობის, რაც იმავე დროს ერთი ძირითადი საფუძველთაგანია თავთ ჩვენი, როგორც ემიგრაციის, არსებობის.

ვინ უნდა დასტრიალებდეს თავს ამ საკითხებს?

განახლებულმა მწერალთა კავშირმა იმ თავითვე ერთ მთავარ მიზნათ დაისახა ემსახუროს თავის წევრთა მორალისა და ღირსების დაცვას და საშვალეობა მისცეს მათ ასრულონ თავის ძირითადი ფუნქცია და მოვალეობა როგორც გონებრივი მუშაკების. ამ მიზნით ვმართავთ და ვემართავთ მომავალშიაც მოხსენებებს და რეფერატებს ზედ მოყოლებული აზრთა გაცვლა-გა-

მოცვლით. ამავე მიზნით ვცემთ დღეს ამ ჟურნალს. აქაც უნდა ადგილი მიეცეს აზრთა გაცვლა-გამოცვლას.

რედაქციას ამიტომ არ ექნება მტკიცეთ დაცული რომელიმე მიმართულებით განსაზღვრული დეტალური პროგრამა. მაგრამ ექნება და არ შეიძლება არ ექნეს საზღვარი, რომლის იქით იგი ვერ გადააბიჯებს. და ჩვენ ვფიქრობთ რომ არსებობს ისეთი ზოგადი პროგრამა, რომელიც საყოველთაო თავის ზოგად ფორმებში. ესაა გარკვევა საქართველოს დღევანდელი მდგომარეობის, დაცვა მისი უფლებების. ესაა ძირითადი და მტკივნეული პრობლემა ერის დამოუკიდებლობის აღდგენის. ესაა—მეორე მხრით უარყოფა საოკუპაციო ძალების მანკ ბატონობის.

განთავისუფლებული საქართველო—აი საგანი ჩვენი საერთო მისწრაფების.

საშვალეებში, საგანისადმი მიდგომაში, საერთაშორისო თუ შინაგან პირობების დაფასებაში თუ იქნება ნიუანსები და განსხვავებანი—ეს ჩვენ ვერ დაგვაბრკოლებს.

ჩვენ არ გაუბრბვართ აზრთა სხვადასხვაობას. პირიქით. ჩვენის აზრით, უბედურია ის საზოგადოება, რომელიც ერთი აზრის მეტს ვერ შეითვისებს, საშინელებაა ის რეჟიმი, რომელიც ერთი აზრის მეტს ცერ მოითმენს. მორალურათ უბადრუკია, ვინც აზროვნებას ყაზარმული დისციპლინის დარღვაში დახუთვას უპირებს.

მაგრამ უიმედოა ის ქვეყანაც, რომელსაც აზრთა და მიმართულებათა სხვადასხვაობაში, მათი ჭიდილით გატაცებულს და დამთვრალს, ქვეყნის საერთო ეროვნული მიზნისათვის საერთო ძალით მძიმის უნარი დაეკარგება, განსაკუთრებით მაშინ, როცა იგი საგარეო საფრთხის წინაშეა დამდგარი. ყველა კლასები, ყველა ჯგუფები და მამასადამე ყველა მოძღვრება, ყველა მიმართულება ერთნაირად დაინტერესებული უნდა იყოს გარეშე მოცილებს წინააღმდეგ ამხედრებაში.

შინაგანი სხვადასხვა აზრიანობა გამომდინარეობს საზოგადოებრივი განვითარების რთული ფორმებისაგან, საგარეო საფრთხის წინაშე ერთობა კი საზოგადოებრივ სიმტკიცისა და ეროვნული ჯანსაღობისაგან. ჩვენ გვინდა ამ ჯანსაღობისათვის ვიმუშაოთ და მასზე დავეყრდნოთ. მრავალ ფეროვანობა ერთობაში და ერთობა მრავალ ფეროვანებაში—ასეთია ჩვენი დევიზი.

ამას გვიკარნახებს დღეს განსაკუთრებით ის

გარემოება, რომ ჩვენს წინაშე ისტორიული აუცილებლობით წამოჭრილია შიშვე პრობლემები ჩვენი ერის თვით არსებობის და ის გამაერთიანებელი იმპულსები რომელიც ამ პრობლემებიდან გამომდინარეობენ ესენი მთავარ თავდებთაგანია იმის, რომ ჩვენი ორგანო შესძლებს თავის დანიშნულების შესრულებას.

ამაში ჩვენ ვეყრდნობით ჩვენი ემიგრაციის მორალურ ძალას, მის ჯანსაღ და გონიერ ფაქიზ ელემენტებს, რომელთაც შეუძლიათ გაიღონ პირადული და ჯგუფური მსხვერპლი მთელი ერის საქრთო ინტერესების გულისათვის.

რაც შეეხება მეორე მიზანს ჩვენი ორგანოსს კულტურულ-მეცნიერულს და ლიტერატურულ განყოფილებას, აქ, ცეკვი არაა თანამშრომლობა ადგილიცაა და მიუცილებელიც.

აქ ჩვენ შეგვიძლია ყველას თამაშთ მოვთხოვით თავის წვლილი შეიტანოს ერის საქრთო საგანძურში, ყველას უფლება გვაქვს და მოვალეობა გვაწევს მონაწილე გავხდეთ ერის საერთო შემოქმედებითი მუშაობის.

და ვინც უშვალთ ვერ ჩაებმება ამ დარგის საქმიანობაში-მას თანაგრძობით, ხელის შეწყობით, ნივთიერი და მორალური დახმარებით ხომ ვერაფერ დაუნღლის მონაწილე გავხდეს ერის საერთო წარმატების?

ამ საერთო ფარგლებში სხვადასხვა მიმართულებების თანამშრომლობა ჩვენ წარმოდგენილი გვაქვს გამოხატული იქნება უმთავრესად დადებით ფორმებში, დადებით დასაბუთებაში. ვერც იმას დავერიდებით თუ აზრთა ჭიდილმა და პოლემიკის აუცილებლობამ წამოყო თავი. ჟურნალს ამისთვის ექნება სპეციალური განყოფილება. საერთოდ ყოველი ავტორი, ასეთ პირობებში, ცხადია, თვითონ აგებს პასუხს თავის წერილისათვის, სოლო რედაქცია საერთო ფარგლებისა და მორალური რიგიანობის დაცვისათვის, რაცა არც აზრთა შეჯახებაში და არც უამისოთ არ უნდა იქნეს დავიწყებული.

ამ რიგათ ჩვენი ჟურნალი ერთგვარი სახეობა იქნება აზრთა თავისუფლების და ამით არსებითად დემოკრატიული. ცინაიდან თავისუფლებას დღეს უღაოდ უნდა იყოს მიჩნეული-ხარობს მხოლოდ დემოკრატიაში და დემოკრატია მხოლოდ თავისუფლების ატმოსფეროში. ეს ორი ცნება ერთმანეთზე გადაკვანძულია, განუშორებელია. სადაც თავისუფლება მოსპობილია-იქ მხოლოდ მონობას აქვს მთუფება რა გინდ ლამაზი

ფერებით და მაღალი მიზნებით არ უნდა იყოს შემკობილი ქვეყნის სამოსელი. თავისუფლება ერთის და განუყოფელი ერისათვის, ადამიანისათვის, სახელმწიფოსათვის.

ამიტომ: თავისუფალი ერი, თავისუფალი მოქალაქე, თავისუფალი სახელმწიფო—ამ ლოზუნგით გამოვდივართ ჩვენ ასპარეზზე. ამას ემსახურება „ჩვენი ქვეყანა“.

წინ, თავისუფლებისათვის

პირველი დიდი მსოფლიო ომი მოკავშირეთა გამარჯვებით დამთავრდა. დამარცხდა გერმანიისა და ავსტრია-უნგრეთის იმპერიები, ოსმალეთის თანდართვით. მოკავშირეთა ბანაკიდან გამარჯვების განთიადზე დაეშვა რომანოვთა რუსეთის იმპერიაც. ამ იმპერიათა ნანგრევებზე, სისხლითა და ძვლებით შოკირწყულ მიწიდან ისევ აღმოცენდა მთელი რიგი ეროვნულ სახელმწიფოთა. ხორცი შეისხა, მოკავშირეთა დახმარებით, დაპყრობილ ერთათვის საოცნებო თავისუფლების იდეამ. სისხლის წვიმებით განბანილი კაცობრიობა ეროვნული თავისუფლების სინამდვილეთ ქცევის ხანაში შევიდა.

რომანოვთა იმპერიის ნანგრევებზე — ახალი იმპერია აღმოცენდა და მისგან გამოყოფილი პატარა ერების კვლავ დაპყრობას შეუდგა. ვერსალის საზაო ხელშეკრულებით მეტად შევიწროებული და დაზარალებული გერმანიის მიწა-წყალზე რევანშის ნიშნის ქვეშ წარმოიშვა ჰიტლერის მეთაურობით ნაციონალური მოძრაობა, რომელიც ბუნებრივად გერმანიის იმპერიისაგან განთავისუფლებულ ერებს ემუქრებოდა. ოცი წლის მანძილზე სწარმოებდა ფარული, ხანაც აშკარა ბრძოლა გაბოროტებულ იმპერიალიზმის და კეთილშობილი ეროვნული თავისუფლების იდეის შორის. ხშირი იყო ადგილობრივი ხასიათის მიწის-ძვრა და ბოლოს მსოფლიოც შეინძრა და ცოდვილი დედამიწის, ცოდვილთა და ბოროტთა ხელით—გაპობილი გულიდან მღელარე ტყვიამ აღმოხეთქა. ეს მეორე მსოფლიო დიდი ომი, თითქოს წამებული პოლონელთა ერის თავისუფლების დასაცავათ დაიწყო. თითქოს იმპერიალიზმი ეროვნული თავისუფლების იდეას დაეტაკა, თითქოს ეროვნული თავისუფლების იდეა იყო ის მთავარი ღერძი რომლის ირგვლივ ატეხილი ომი ტრიალებდა. დასაწყისიდანვე გამოიჩვენა, რომ ამ დიდი ომის გამომწვევ მიზეზთა შორის ეროვნულ თავისუფლების დაცვის საკითხი დიდს როლს არ თამაშობდა. უკანასკნელი, ის კეთილშობილი ნიღაბი იყო, რომლის უკან მრავალი შავი და ბო-

როტი ახრი და ზრახვა იმალებოდა. პოლონეთის სახელმწიფოებრივი თავისუფალი არსებობის დასაცავათ გამოსული ინგლის-საფრანგეთის მხარეზე, პოლონეთის ნახევარი მიწა-წყლის დაპყრობის შემდეგ საბჭოთა რუსეთის დადგომამ, გაამართლა ზემოთ გამოთქმული აზრი.

ბევრი დაპყრობილი ერი ელოდებოდა, სხვა და სხვა საშუალებით იმა თუ იმ კოალიციის გამარჯვების შედეგათ, სახელმწიფოებრივი თავისუფლების არსებობის აღდგენას. მათ შორის ქართველი ერიც.

ზღვა სისხლის შემდეგ, მეორე მსოფლიო ომი, შეიძლება ითქვას, შეჩერდა. კვლავ გამარჯვდა გერმანეთ-იაპონია-იტალიის დიქტატორთა კოალიციის მოწინააღმდეგე-დემოკრატიულ-ინგლის-ამერიკა-საფრანგეთისა და დიქტატორული რუსეთის კოალიციმ.

გამარჯვებულთა ბანაკში, მოვლენათა უკუღმართი გზით მიმართებით, ეროვნებათა თავისუფლების მტერისა და მესაფლავის-საბჭოთა რუსეთის მოხვედრამ, კეთილისა და ბოროტების ერთად გამარჯვებამ, შესაფერისი მიმართება მისცა მოვლენათა შემდეგ მსვლელობას. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ არ განმეორდა სრულის სისწორით პირველი დიდი ომის შემდეგ მომხდარი მიზეზობრივი ხასიათის მოვლენები. მოკავშირეთა მატერიალური და მორალურის დახმარებით, საბჭოთა რუსეთის იმპერიამ გაუძლო მსოფლიო ომს, ტრადიციულათ, გამარჯვების განთიადზე არ გამოვარდა გამარჯვებულთა კავშირიდან. მან მოხერხებულათ ისარგებლა საკუთარი გეოგრაფიული პირობებით, გერმანიისაკენ გამოლაშქრებული ჯარები აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში დასტოვა, მრავალი თავისუფალი სახელმწიფო დაიკავა, თავისი პოლიტიკური წყობილებისა და იდეური გავლენის ფარგლებში მოაქცია. გაამართლდა ის მიზნი ევროპიელთაგან ზოგი საღი მოაზროვნე რომ გამოხატვამდა-სლავიანიზმისა და კომუნისმის ერთი შეიქრე დაწყისა გამო. პოლონეთის თავისუფლებისათვის დაწყებული ომი, ეროვნული თავისუფლების დასაცავათ ია-

რალ-აღებულთა ფორმალური გამარჯვებით და-
მთავრდა, მაგრამ პოლონეთის თავისუფლება და
საერთოდ ეროვნული თავისუფლების იდეა ამ-
ჟამად მაინც დამარცხდა. ჭავჭავაძის სისხლის
ზღვაში ერთხელ კიდევ ჩაიძირა საბჭოთა რუსე-
თის მიერ წინათ დაპყრობილი ერების თავისუფ-
ლების აღდგენის იმედები. ამავე სისხლის ზღვა
ში ჩაიხრჩო და ჩაიძირა გუშინ კიდევ სუვერენი
მრავალი ერის თავისუფალი სახელმწიფოებ-
რივი არსებობა და აღმოსავლეთ ევროპის დასა-
ვლეთით ჩამოშვებული „რკინის ფარდის“ იქეთ
მოსკოვისადმი მონობაში ჩაეარდა.

ამ ცნობილი „რკინის ფარდით“ დაიხურა მთო-
რე მსოფლიო ომის ტრალი-კომედიის პირველი
მოქმედება, რომლის სისხლიან სცენაზე ფეხ-მი-
ყოლით თამაშობდნენ სისხლით ვაწითლებულნი,
ეშმაკნი-ალ-ქაჯნი და თეთრნი ანგელოსნი და
ფერიები და რომელიც ეროვნული იდეის უკუღ
მართათ დამარცხებით დამთავრდა.

ომის დაწყების წინ მსოფლიოს ცის ქვეშ შე-
ხიზნული ღრუბლებიდან ოთხი წელიწადი დღე
და ღამე სისხლი იწვიმა. სატომიურმა ყუმბარამ
თითქოს ცაზედ შერჩენილი ღრუბლები გაჟა-
ნტა და შეშინებულმა მზემ გამოანათა. ცის კა-
ლთებზე შერჩენილმა ღრუბლებმა კვლავ თავი
მოიყარა. მას უერთდებდა და აძლიერებს აღმოსა-
ვლეთ ევროპისა და შორეული აღმოსავლეთის
ქვეყნების ზედაპირიდან აორთქლილი ღრუბლე-
ბი, რომელნიც თანდათანობით მსოფლიოს ცას
კიდით კიდემდე ედებდა და მშვიდობიანობის შე-
შინებულ მზეს დღითი დღე გვიბნელებს. სახალი
წვიმა უნდა დაიწყოს რომ ცა საბოლოოთ განი-
ტვირთოს შავი ღრუბლებისაგან, რომ მშვიდო-
ბიანობისა და თავისუფლების მზემ გაბედულათ
გამოანათოს და თანაბრად მოჰვინოს ცხოველმყო-
ფელი სხივები ძლიერსა თუ სუსტს, დიდსა თუ
პატარას.

ამ ომის შემდეგ მომხდარმა უკუღმართმა მო-
ვლენებმა და მათ მიერ დროებით შექმნილმა
მდგომარეობამ ბევრი სუსტი გონების, სულისა
და ნებისყოფის და ეროვნული სუვერენობის იდე-
ის ზერეულეთ მატარებელი ადამიანი დააფრთ-
ხო. მათ შორის დამკვიდრდა აზრი, თითქოს ერო-
ვნებათა თავისუფლების ხანა წარსულს ეკუთვ-
ნოდეს, თითქოს პატარა ეროვნებათა სუვერენუ-
ლი არსებობის იდეა საბოლოოთ დამარცხებულ-
ი იყოს.

ადამიანთა ცხოვრებას თან დაყვა თავისუფ-

ლებისათვის ზრუნვა და ბრძოლა. ყოველ ერო-
ვნებას მისი ეროვნების ჩამოყალიბების ისტო-
რიულ გზაზედ თან მოსდევს თავისუფლებისა
და სუვერენობის იდეა. უკანასკნელი ის ანთებუ-
ლი ლამპარია, რომლის წინამძღოლობით სიბნე-
ლით მოცულ ჯურღმულეებში გზას იკაფავენ სი-
ცოცხლისა და არსებობისათვის მომქმედი და
მებრძოლი ერები. თავისუფლების ეს ანთებული
ლამპარია, რომ გზას უნათებს, ათბობს, აძლიერ-
ვებს და აკეთილშობილებს მის მიერ მიზიდულს
ადამიანს. თავისუფლების იდეა ის სულიერ-
მოძრაობის ძალაა, რომლის საბოლოოდ დამარ-
ცების შეძლება ყოველგვარს ნივთიერსა და ფი-
ზიკურს ძალას აღემატება. ეროვნული თავისუფ-
ლების იდეა წინ უძღვის მუდამ წინ
მიმავალ ისტორიას.

ქართული ემიგრაცია წმინდა ეროვნული წს-
კმოშობისაა; უცხო ქვეყნიდან შემოჭრილი უცხო
უხეში ძალის მიერ საქართველოს სუვერენული
თავისუფალი სახელმწიფოს დამარცხება-დაპ-
ყრობის შედეგათ წარმოშობილი. ბუნებრივით,
მისი არსებობის აზრი და შინაარსი, მისი მიზანი
საქართველოს სუვერენული სახელმწიფოს აღდ-
გენა იყო, არის და იქნება. ამ მიზანს ემსახურე-
ბა აქ მყოფი ყოველი ქართველი. სხვა აზრი არ
ჰქონია დაპყრობილ სამშობლოდან ჩვენს წამო-
სვლას და სხვა აზრით ვერ დაგბრუნდებით ერო-
ვნული თავისუფლებისათვის იქ თავდადებულ-
თა საფლავებზე.

ფიზიკურათ ჩვენ უმნიშვნელო ძალას წარმო-
ვადგენთ, მორალურად ფრიად მნიშვნელოვანსა
და ძლიერს, ვინაიდან ქართულ-ეროვნული-სა-
მღვთო მიზანი გვაერთებს ჩვენი ქვეყნის მიწა-
წყალზე მცხოვრებ ქართველობასთან და ერო-
ვნული თვით შეგების დასაწყისიდან დღემდე ამ
მიზნისათვის მოქმედება-ბრძოლებში მიცვალებუ-
ბულებთან.

ჩვენი დიდი მიზნის ფანტაზიური რწმენა, ჩვე-
ნი ერის და ქვეყნის საარსებო ინტერესების სწო-
რი და საღი გაგება და თანაც ის მნიშვნელოვან-
ი გამოცდილება, ჩვენს წინაპართა ეროვნული
მეობისა და სუვერენობისათვის ხანგრძლივმა
ბრძოლებმა რომ გვიანდერძა და მეოთხედი საუ-
კუნის მანძილზედ იმავე მიზნისათვის ჩვენმა სა-
კუთარმა მოქმედება-ბრძოლებმა რომ შეგვძინა,
გვიადვილებს ჩვენ ყოველს მომენტსა და მდგო-
მარეობაში სწორი ეროვნული ხაზის აღებას და
ჩვენი ადგილის მოძებნას მსოფლიოში მომქმედ

მორალურ ძალთა შორის. ეროვნული სუვერენობის გზით უკან დადევნიეთ დამარცხების შემდეგ, დასავლეთით ჩამავალ თავისუფლების მზეს გამოვეყვით, ბოლომდე ვივლით იმავე ეროვნული სუვერენობის გზით შეურყეველის

რწმენით, რომ მზესთან ერთად ჩვენც ამოვალთ თავისუფლების დღის განთიადზედ ჩვენი ქვეყნის ზედაპირზედ.

ელ. პატარიძე . .

იანვარის 26 1948. წ.

სამართაშორისო მიმოხილვა

რუსი ბოლშევიკების დღევანდელი ამოცანა ევროპის გაკომუნისტებაა. ამ მიზნით მათ ძალაუფლება ჩაუგდეს ხელში ადგილობრივი კომუნისტურ პარტიებს ცენტრალურ და ბალკანეთის ქვეყნებში, მაგრამ ეს არ ნიშნავს კიდევ ევროპის დაპატრონებას და იქ გაბატონებას. ამიტომაც არის, რომ მთელი ყურადღება და ცდა ჩრუსებისა დღეს მიმართულია იქით, რომ ორი ქვეყანა საფრანგეთი და იტალია გააკომუნისტონ. და ასეთ პირველ ცდას ჰქონდა ადგილი საფრანგეთში გასული წლის ნოემბერში.

მართლაც, ნოემბრის დღეებში საფრანგეთმა მეტად კრიტიკული დღეები გამოიარა შრომის კონფედერაციის მიერ გაფიცვების გამოცხადებით. ნოემბერშივე ადგილი ჰქონდა აგრეთვე ამ გაფიცვებთან დაკავშირებით და მათი გამოყენების მიზნით რუსეთის დიპლომატიის მანიოვრებს, რომელიც ხებობდა ომში რუსეთის მოკავშირე დიდ ქვეყნებთან დიდი სადაო საკითხების მოგვარების გარშემო.

გასულ ნოემბერში ლონდონში შეიკრიბა ამერიკის, ინგლისის, რუსეთის და საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრების კონფერენცია. ამ კონფერენციის დღის წესრიგში იყო ისეთი დიდი და რთული საკითხები, როგორც რეპარაციების და ავსტრია-გერმანიასთან ზავის საკითხები. უეჭველია, რუსეთს წინდაწინ ჰქონდა გადაწყვეტილი, რომ თუ ის ამ კონფერენციაზე თავისას ვერ გაიტანდა, იქ მას არაფერი დაეთმო ამ მწვავე საკითხებში. მაგრამ კონფერენციაზე გამაჩვენების შესაძლებლობაც არ იყო გამოჩინებული ჩრუს დიპლომატთა ანგარიშიდან. აქი მოსკოვის, ან, რაც იგივეა, ცხრა კომუნისტური პარტიის მიერ ბოლონეთში გამოტანილი დადგენილებით და კარნახით სწორეით ნოემბერში, ლონდონის კონფერენციის მუშაობის დროს უნდა ჰქონებოდა ადგილი საფრანგეთში და იტალიაში მუშათა კლასის დიდ სერთო-გაფიცვებს.

ეს გაფიცვები მათი აზრით, უთუოდ მოახდენდა დიდ გავლენას თვით ლონდონის კონფერენ-

ციის მუშაობაზე. მეორე მხრივ, ვინცობაა, ძალაუფლებს, მაგალითად, საფრანგეთში ამ გაფიცვების შედეგათ კომუნისტების ხელში გადავიდოდა, ამ შემთხვევაში მოლოტოვი და მისი პოლიტ ბიურო ევროპის ბრძანებელი გახებოდენ.

ლონდონის კონფერენციაზე მოლოტოვი ასატრანსომიული ციფრებით ნაანგარიშვე საჩუპარაციო გადასახადებს და ამერიკულ-ინგლისურ ფრანგულ საოკუპაციო ზონებში დაჩინილ გერმანელთა ქონების რუსებისათვის გადაცემას მოითხოვდა. თვითონ კი არ იძლეოდა არავითარ ანგარიშს გერმანელების იმ ქონებისა, რომელიც რუსებმა მათი საოკუპაციო ზონიდან უკვე გაიტანეს რუსეთში. ერთი მხრივ კი რუსეთის წარმომადგენელნი დემაგოგიური მოსაზრებით გერმანიის მართველობის პოლიტიკურ ცენტრალიზაციას მოითხოვდენ კონფერენციაზე და სასტიკად ებრძოდენ ინგლის-ამერიკის გეგმას გერმანიის სახელმწიფო ფედერატიულ ნიადაგზე მოექყოს.

ყველაშათვის ცხადი შეიქნა, რომ მოსკოვს ლონდონის კონფერენციაზე პროპაგანდის მეტი არაფერი არ აინტერესებდა. ამის შედეგი იყო, რომ ამერიკის წარმომადგენელმა კონფერენციის მუშაობა უნაყოფოდ ჩათვალა და კონფერენციაც ჩაიშალა და უვადოთ გადაიდვა.

თვით კონფერენციის მუშაობის დროს ფრანგ კომუნისტების თაოსნობით შრომის კონფედერაციის მიერ გამოცხადებული საერთო გაფიცვის საქმეც კულათ წავიდა.

გაფიცვის პირველ დღეებში, როცა ამს ჯერ კიდევ უფრო ეკონომიურის ხასიათი ჰქონდა, მუშათა კლასი საერთოდ მთლიანათ და სოლიდარულად გამოდიოდა. მხოლოდ არსებობდა დიდი საშიშროება, რომ კომუნისტები შეეცდებოდენ ამ საერთო გაფიცვის პოლიტიკურად გადაქცევას, მთელი სახელმწიფო აპარატის მოშლამოდუნებას, პოლიციის და ჯარის მათ მხარეზე გადაყვანას და ამ გზით უმტკიუნელოთ მთელი ძალა-უფლების ხელში ჩაგდებას.

და კომუნისტებს სწორეთ ასეთი რამ ჰქონდათ მხედველობაში, მაგრამ მათ ეს ვერ შესძლეს და ამ მხრივ მათი მოლოდინი არ გამართლდა.

როცა კომუნისტებმა ეკონომიური ვაფიცვის პოლიტიკურათ გადაქცევა მოინდომეს და ეს საზოგადოებრივი აზრისათვის ნათელი შეიქნა, თვით მუშათა კლასის რიგებში მოხთა უთანხმოება და ნაწილი შრომის კონფედერაციისა არ აყვა კონფედერაციის სათავეში მდგომ კომუნისტების მიერ გამოშვებულ ვაფიცვის დეკრეტებს, ის ამ უზუსტატორებს აუჯანყდა და ვაფიცვის შეწყვეტა მოითხოვა.

როგორც კონფედერაციაში მომუშავე კომუნისტების, ისე მათი ბრძანებელი და ფაქტიური ხელმძღვანელი ფრანგ კომინისტური პარტიის პრესტიჟი და გავლენა ვაფიცულზე შორის ძალზე შენედა და შეილახა. კომუნისტებს კიდევ მეტი მარცხი რომ არ მოსვლოდათ, ისინი იძულებული შეიქნენ უკან დაეხიათ და ვაფიცვები შეეწყვიტათ.

კომუნისტების ამ ავანტიურას შედეგათ მოყვა ის, რომ შრომის კონფედერაცია ორად გაიყო. ერთ მხარეზე დარჩა კომუნისტების კონფედერაცია ძალზე შელახული პრესტიჟით და რიცხვით. მეორე მხარეზე კი შრომის კონფედერაცია სახელწოდებით — „მუშის ძალა“, ყველა ისინი, და მათი რიცხვი იზრდება და მატულობს დღით დღე, ვინც ფიქრობს, რომ შრომის კონფედერაცია, როგორც პროფესიონალური ორგანიზაცია, თავისუფალი და დამოუკიდებელი უნდა იყოს ყოველივე პოლიტიკური პარტიის ბრძანებლობა-დიქტატურისაგან.

უდაოა ერთი-დიდი დროსა საჭირო, რომ ასეთი მარცხის შემდეგ კომუნისტებმა კიდევ გაიმეორონ ასეთივე ავანტიურა.

დღეს კომუნისტები საფრანგეთში პოლიტიკურ პარტიებთა შორის ყველაზე უფრო მტრობენ სოციალისტებს. ეს უკანასკნელნი არიან მათი მთავარი კონკურენტი, რომელსაც შესაფერისი ნდობა და გავლენა აქვს მუშებთა შორის. დღე, გაიმარჯვონ მემარჯვენეებმა, მხოლოდ ნუ იქნებიან სოციალისტები, მემარჯვენეებს ჩვენ შემდეგ უფრო ადვილად მოვერევითო, ფიქრობენ კომუნისტები.

არ არის გასაკვირი, თუ ხშირათ ესლა პარლამენტში, ან სხვადასხვა ადგილას მუნიციპალიტეტებში ფრანგი კომუნისტები მემარჯვენეებთან ერთად სოციალისტების წინააღმდეგ გამოდიან.

ასეთ ტაქტიკას დაადგენ ინგლისის კომუნისტებიც, რომელნიც წინეთ ტრავაისტებთან საერთო ფრონტისაკენ მოუწოდებდენ, დღეს კი მუშათა მთავრობას სასტიკად ებრძვიან და საპარლამენტო დამატებით არჩევნებში კონსერვატორების გამარჯვებას ხელს უწყობდენ.

კომუნისტების დღევანდელი ტაქტიკა და სტრატეგია ევროპის ზოგ ქვეყნებში სწორედ ისეთია, რომელსაც ვერმანელი კომუნისტები ვერმანიის სოციალ-დემოკრატიის და ბრაუნ-სევერინგის მთავრობის წინააღმდეგ აწარმოებდენ და ამით ისინი ჰიტლერის გაბატონებას ვერმანიაში გზას უკაფავდენ.

საფრანგეთში, ბელგიაში და ბევრ სხვა ადგილას ევროპაში სოციალისტები ერთი ფრონტით გამოდიან დღეს სხვადასხვა რადიკალურ და კათოლიკურ პარტიებთან, რომელთა სოციალური და პოლიტიკური პროგრამა დემოკრატიულია. ისინი საერთო ძალით მარცხნიდან, თუ მარჯვნიდან მომართულ თავდასხმებს და ყოველგვარი დიქტატურის საშიშროებას ებრძვიან.

იტალიაში კი სოციალისტების ერთი ნაწილი ნენის მეთაურობით კომუნისტებთან ერთ ფრონტში არიან და ერთად დემოკრატიულ და რესპუბლიკანურ პარტიებს ებრძვიან. ამ იანვრის შუა რიცხვებში იტალიის სოციალისტების კონგრესმა რომში ნენის ეს ტაქტიკა კიდევ ერთხელ დაადასტურა და უმრავლესობით მიიღო დადგენილება, რომლის ძალით იტალიის სოციალისტები მომავალ აპრილის საპარლამენტო არჩევნებში ერთი საერთო სიით გამოვლენ კომუნისტებთან ერთად.

სამწუხაროა, რომ ეს იტალიელი სოციალისტები ვერ ხედავენ, ან არ უნდათ დაინახონ, რომ კომუნისტები მათ მხოლოდ დროებით არ ებრძვიან, მათ ითმენენ, სრდგანაც ისინი მათ სჭირათ ჯერ კიდევ განსაზღვრული მიზნების მიქსლწევათ. როცა ეს მათი მიზნები მიღწეული იქნება, შემდეგ სოციალისტები მათთვის შედმეტ ბარგათ განთებინან და მათაც, როგორც ყოველგან სხვა ქვეყნებში, კომუნისტების მთავარ მტრებათ გამოაცხადებენ.

როცა შემოთ მოხსენებული შენიშვნები დასაბუქდავათ მზათ გვქონდა, დეპეშებმა ვადმოგვცეს ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრის-ბევისის ისტორიული სიტყვა, წაშროთქმული თემთა პალატაში 22 იანვარს.

ბევინის სიტყვა ისტორიულია შით, რომ ევროპის სახელმწიფო მოღვაწეთა შორის ამ უკანასკნელ ხანებში ბევინი პირველია, რომელმაც მსოფლიოს ნათლად და გარკვევით ამცნო საბჭოთა რუსეთის ზრახვები და, რაც მთავარია, მიუთითა იმ ზომებზე და საშუალებებზე, რომელიც საერთო ძალით მიღებული და განხორციელებული უნდა იქნას ამ ზრახვების დასაძლევად და საწინააღმდეგოდ.

ბევინმა განაცხადა, რომ საბჭოთა რუსეთი არავითარ ცდას არ აკლებს, რომ აღმოსავლეთ ევროპა გააკომუნისტოს. ჩვენ ვიცით, თუ რა მოიმოქმედა მან პოლონეთში, ბულგარეთში, უნგრეთში, რუმინიაში და სხვაგან; მას უნდა საბჭოთა სისტემის ორბიტში შეიყვანოს საბერძნეთიც; აღმოსავლეთ ევროპის საზღვრები მიღის შტეტინ-ტრიესტ-ელბამდე, მაგრამ მოსკოვს არ იკმაყოფილებს ეს ვიებერთელა ექსპანსიაც კი და იმ ინფორმაციის მიხედვით, რომელიც ჩვენ ხელთ არის, ის კიდევ უფრო შორს იყურება.

მე დარწმუნებული ვარ, ამბობს ბევინი, რომ მომწიფებელია დრო, რომ მოვახდინოთ დასავლეთ ევროპის კონსოლიდაცია და მის ქვეყნებთან შორის დავამყაროთ მკვიდრი დამოკიდებულება და კავშირი. ამ მიზნით ინგლისის ელჩებს ბელგიაში, გოლანდიაში და ლუქსემბურგში მიუღიათ უკვე დავალებს საფრანგეთის წარმომადგენლებთან შეთანხმებით მოელაპარა-

კონ ამ ქვეყნების მთავრობებს შესაფერისი ხელ შეკრულების დასადებათ.

ბევინის აზრით დასავლეთ ევროპის ქვეყნებთან შორის უნდა უთუოდ ვივარსუდოთ იტალია აც და მასთან უნდა გაიმართოს ეხლავე ლაპარაკი და შეიკრას კავშირი.

ბევინი ხაზს უსვამს იმას, რომ დასავლეთი ევროპა მას აინტერესებს არა მხოლოდ, როგორც გეოგრაფიული კონცეპტია. დასავლეთ ევროპას აგრეთვე დიდი გავლენა და ინტერესები აქვს მსოფლიოს ბევრ სხვადასხვა ადგილას, როგორც, მაგალითად, აფრიკაში და სხვაგან. დასავლეთი ევროპის ორგანიზაციას მხარი უნდა დაეჭიროს და დახმარება გაეწიოს ეკონომიურათ. ამ მიზნით საჭიროა მკვიდრი თანამშრომლობა, როგორც დიდი ბრიტანეთის დომინიონებთან, ისე საფრანგეთის, ბელგიის, გოლანდიის და პორტუგალიის გავლენის ქვეშ მყოფ ქვეყნებთან და კოლონიებთან. ეს ქვეყნები ყველა ერთად წარმოადგენენ წყაროს უდიდესი სიმდიდრისა და ყველაფერი ისე უნდა მოეწყოს, რომ ამ სიმდიდრით ისარგებლოს, როგორც სხვებმა, ისე ევროპამაცო.

ბევინის სიტყვამ უდიდესი თანაგრძნობა და გამოძახილი პოვა ყველგან მთელ მსოფლიოში გარდა, რასაკვირველია, საბჭოთა რუსეთისა და მის გავლენის ქვეშ მყოფ ქვეყნებისა.

კ. ბ.

ემიგრაცია და მისი გოვალეოვა

I

აფორიაქებული ცხოვრება, მინგრეულ—მონგრეული ქვეყნები, დაუძლეობელი და დაცემული მრეწველობა, გაღვივებული შუღლი და მტრობა—აი რა დავიძლევა მეორე მსოფლიო ომმა. საჭიროა ყველა ცოცხალი ძალების დაგროვება, რომ ამოვარდნილი ცხოვრება ნორმალურ კალაპოტში ჩადგეს, მისი განვითარება ნორმალურ გზაზე, შედგეს. მარა ამაში დაინტერესებული არ აღმოჩნდა ის სახელმწიფო, რომელსაც საბჭოთა კავშირი ეწოდება. პირიქით, ის თავის მომავალს აშენებს ამ არეგ—დარევაზე, ერთა შორის შუღლზე, წაბრძოების დაცემაზე, მასების გალატაკებაზე და დაუძლეობებაზე, სახელმწიფოთა შორის კონფლიქტზე—ერთი სიტყვით სხვის უბედურებაში ეძებს თავის სასიცოცხლო წყაროს. მშვიდობიანობის დამყარება, შეთანხმება—მოორიება, წარმოების აღდგენა, მასების ნი-

ვითერად და მოხალურად გაღმინება, საერთო—საყოველთაო აღორძინება და ამალეობა ჰკლავს მას, ართმევს სარბიელს, უსპობს ნიადვას, აღრობს და აქცნობს. ამიტომაა რომ ის ასე გაშმაგებით იბრძვის მსოფლიოს ყველა კუთხეში, იწვევს ყველგან შფოთსა და უბედურებას, არ ინდობს არავის, აყენებს სისხლის გუბებს, იმოჩილებს ერებს, სძარცვავს მათ, ასაბჭოებს ძალათ და ცდილობს გაამეფოს ყველგან ისეთივე ტირანია, როგორიც დაამკვიდრა თავის საკუთარ ქვეყანაში.

მარა, თუ დღემდის ევროპა ყოველივე ამას შორიდან უყურებდა—საბედნიეროდ, დღეს მდგამარეობა რადიკალურად შეიცვალა. ევროპა და ამერიკა უკვე მიხვდნენ თუ რას ნიშნავს საბჭოთა რუსეთის შემოჭრა ევროპაში და ამის შეგნებამ შექმნა იმ ერთობის საფუძველი, რომე

პოეზიები სამსხვერპლოზე

აღარ დაინდო მრისხანებამ ტვირთის ამწევი
სისხლით სავსეა პოეზია „ცისფერ ყანწების“.

ველარ ვაივლის სურვილები ალაზნის ველზე,
ყელ დაღადრული ბავშვებივით ჰყრია განცდები,
სამ - ფერი მკერდით დაღურბლული ცა გაიფლავებს,
და გზას დაჩენილს მოგზაური ველარ ატოვებო.

შენ მზეს უცინი, მზეს მიჰყვები და ის გატყვილებს,
სამოთხის ნაცვლად გაიღება უფსკრულის კარი,
უყურებ გჯერა, სისხლი მოდის დაჭრილ ყმაწვილებს,
როგორც მოხუცი დაიჩოქებ მუხლის კანკალით.

სისხლი - სისხლს შეხვდა, შეადედეთ ლექსის ადათი,
პავლო - ტიცინ შეფიცული დაჩრით ტყუპები,
ახალ პლუდას გადაგიდგათ თეთრი ჯალათი,
თქვენ როგორც სხვები პოეზიით დაიღუპენით.

თითქოს იგრძენით დასასრული სიკვდილის წინად,
ორთა პირობამ თქვენი გული ორათ ვერ გაჰყო.
პოეზიაში..? პოეტებო ტყვია ქხედათ წილად,
ჯავახიშვილიც ხომ იმსხვერპლა უხეშმა ჯაყომ.

ცის ფერ ყანწებით ალამაზდა ლექსის თაობა,
ქალღეას ღამე საწამლავს სვამს მძიმე განცდებით,
დაკლულ პოეტებს უკან ფრჩხვბათ შთამომავლობა,
დიმიტრის შუბლი უცხოეთის გირით ნაცე მი.

ყოველი დილა დასავლისკენ გადახრილია,
მზე კუბოშია, კუბო კიდევ ძვლებს კალოზე,
შემოგარათ თეთრი ეტლით დიდმა ილიამ,
გარდიქმნა ძეგლათ უკვდავება საქართველოზე.

მოდის ვიჟმაყი ავარდნილი ბრძოლების ტალღა
მთებზე ~~გადმოდგა~~ გადმოდგენ დასასრული დარბაისელნი,
აღმართეს ჯვარი უღმობელი სიცოცხლის გაღმა,
როგორც იესო სისხლის დენით გაღმა ის ენი.

ცის ფერ ყანწელებს ბევრი დაგრჩათ ძმა - მეგობრები,
თქვენი ქალღეა გაძარცული ქვეყნის ქალწული,
შაგრამ, იგრძენით, „შულავერით“ რომ არის მკვდარი,
ქართველი ქრისტე საწამებლად ჯვარზე ასული.

გ. ყიფიანი

ლზედაც დღეს ე. წ. დასავლეთის ბლოკი შენდებდა. დღეს წყდება ევროპის უდიდესი პოლიტიკური საკითხი, მტკიცდება დასავლეთის მორალური ერთობა და ირიყება ამ ერთობის მტერი — საბჭოთა რუსეთი. დღეს პირველათ ისმის საჯაროთ მიმდინარე პოლიტიკის დღის წესრიგში ევროპის ბლოკის შექმნის საკითხი საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ. ამავე დროს გზას იკაფავს „მესამე ძალა“, რომელიც არსებითად იმავე საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგაა მიმართული. ევროპა მთლიანდება, საბჭოთა რუსეთი მარტოვდება — აი მიმდინარე პოლიტიკის მთავარი ძარღვი და ღიქვბულება.

რას ეუბნება ყოველივე ეს ქართველ ემიგრანტს?

ციას? იმას, რომ ჩვენი ქვეყნის დღევანდელ მძიმე პირობებში, ჩვენ, ქართველი ემიგრაცია, მთავალენი ვართ ვიყოთ პირველ რიგში, პირველ ხაზზე. ჩვენ ვართ ჩვენი ქვეყნის შვილები და როგორც ასეთები პირადი პასუხის მგებლნი ვართ ჩვენი ქვეყნის ბედ—იღბალში, მის წარსულში, მის აწმყობაში, მის მომავალში. მართალია ჩვენ ვართ ემიგრანტები, მარა მერე—რა? სწორეთ ეს წოდება გვაძლევს უფლებას ვილაპარაკოთ ქართველი ხალხის სახელით მის ჭირ—ვარამზე, მის ბედ—იღბალზე.

ჩვენ არ ვართ საბჭოთა მოქალაქენი და არც გვინდა ვიყოთ ასეთი. ჩვენ არც სხვა რომელიმე სახელმწიფოს მოქალაქენი ვართ და არც გვინდა ვიყოთ ასეთი. ჩვენ ვართ საქართველოს მოქალაქენი უცხოეთში და ამას ვადასტურებთ ჩვენი ემიგრანტული წოდებით. ამითვე ვამტკიცებთ ჩვენს სრულუფლებიან ქართველ მოქალაქეობას, ჩვენს შეუწყვეტელ კავშირს სამშობლოსთან. სამშობლოსთან სულიერი და მორალური კავშირისათვის არავითარი მნიშვნელობა არ აქვს არც სიმორხეს, არც წლებს. სულიერი საზღვრები სრულიად არი ხედება გეოგრაფიულ საზღვრებს. ერთ წუთსაც არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ჩვენი ხალხის გამარჯვება თუ დამარცხება არის იმავე დროს ჩვენი გამარჯვება თუ დამარცხება. ჩვენი მოვალეობა საერთოა ჩვენს ხალხთან—ესაა აქტიური მონაწილეობა ტირანიის სალიკვიდაციოთ და თავისუფლების დასამყარებლათ.

ჩვენ არ შეგვიძლია ვიყოთ გულ გრილი შოწა მენი იმ აუწერელი ტრაგედიისა, რომელიც გრძელდება ჩვენს სამშობლოში. ემიგრაციაში უნდა შეიგნოს მომენტის სიდიადე, უკუ აგდოს ერთი მეორის დაბრისპირება, შეაკავშიროს ყველა ჯანსაღი ელემენტები და მისგან შექმნილი ერთი ფრონტი დაუპირდაპიროს ჩვენი ქვეყნის მოწინააღმდეგე ძალებს. ყველა იდეური ჯგუფების გარდაუალი მოვალეობაა იზრუნოს ასეთი შეკავშირებისათვის, რადგან მხოლოდ ასეთ საერთო ხმას და აზრს ექნება ფასი და გამოძახილი. მარა ქართველ ემიგრაციას შეუძლია დირსეულად აასრულოს თავის მისია იმ შემთხვევაში, თუ მისთვის უდაოთ იქნება მიჩნეული, რომ ჩვენი ქვეყნის ბედნიერება დაიწყება იმ დღეს, რადღესაც დაეხობა საბჭოთა ხელისუფლება. არვინ არ იცის, რასაკვირველია, არც დღე და არც საათი, არც პირობები, რომელშიდაც იფეთქებს

და გადმოხეთქს საბჭოთა მოქალაქის სულში და გულში დაგროვილი და ღრმად ჩაფლული სიძულვილი იმ რეჟიმისადმი, რომელმაც ამდენი ტანჯვა და მწუხარება მოახყენა მას. ფსიქოლოგიური გარდატეხა ყოველთვის მოულოდნელად ხდება. და აი აქ, ემიგრაციას, აკისრია უდიდესი პასუხის მგებლობა—არ შეუწყოს რითმე ხელი იმ ნაპერწკლის ჩაქრობას, რომელიც იქ, სამშობლოში, ჯერ კიდევ დღევანდის, გააძლიეროს ის „ღვთაებრივი სიძულვილი“, რომელიც ჩვენს ხალხში ჯერ კიდევ მძლავრათ არსებობს.

პოლიტიკური პასუხისმგებლობა ავალებს ემიგრაციას იყოს **შეურიგებელი, იყოს მედვარი, იყოს ურყევი...**

გრ. ურატაძე.

სიხმარეული

ვიდექ მარტოკა მალალ მწვერვალზე
და დაცქეროდი ჩემს შობიელ მხარეს;
ბურუსით იყო იგი მოცული,
თალხი ესვია მთელ არე - მარეს.

ირგვლივ ქვითინი, კვნესა, გოდება,
აღარ ისმოდა სტვენა ბუღბუღლის,
აღარც გალობა შაშვის, კაკაბის
არც მელოდია ძველი ურმულის.

აღარსად სჩანდა შველი, ირემი,
ჯიხვი, ჯერანი, არც იადონი;
დაობლებულად იდგნენ ტაძრები
შუა-მთისა და წმინდა ათონი.

ვლოვის ხარს რეკდა ძველი დიდება,
ხევით მთაწმინდა და ძირს სიონი,
მიჰქვითინებდნ მტკვარი - ალაზანი,
მათ ცრემლთ აფრქვევდა კავკასიონი.

ზღვა მქუხარებდა, ზეცა გრგვინავდა,
სისხლით გასვრილი იყო ხმელეთი,
მხეც გამქრალიყო და ბადრი მთვარეც,
გამეფებული იყო ბნელეთი.

ვერ გაუძელი შემზარავ სურათს,
სული შემეკრა, გული მეტყინა;
გამომეღვიძა, სინანულისგან
ცხარე ცრემლები გადმომედინა.

დ. ქიქრიძე.

ზალცბურგი.
იანვარი 1948.

კვლავ მენატრება შავი კლდეები...

სადაც მდინარის ურჩი იდინება
 გალიპულ კლდეებს მივბჯინება,
 საც მთით მოხეტიალ სტიქიის ნება
 შავი ლოდების ქვეშ ილუნება;
 სადაც ბუნების მთლად ყველაფერი
 შავი ქვის მტვერით არის ნაფერი,
 სადაც სიციხე, სუსხი, ქარი, ნამქერი
 იმერთა ქვეყნის არის, საფერი,—
 თურქე იქ უწინ იყო უვლები,
 მას ფერ ატანდენ მებრის ურმები,
 ჯღაბნოდ მდგარა ნივზის ხეები
 შიდ ბინადრობდა მახვი ურგები.
 გზად გამვლელ ყარობს გაუცინია,
 მდინარისათვის დაუცინია:
 „ეს რა წყალია ჭიაა თუ რა?!”
 და წარმოიშვა იქ ჭიათურა...
 შემდეგ მოსულა ახალი ხანა
 ძველმა მიწებმა აღარ იყანა,
 მიწის ზედაპირს ხვდა არხადანა.
 მისი სიღრმიდან მოდის მადანა...
 მოდის მადანის შავი ლადარი,
 ქვეყნის სიმდიდრე—ოქროს სადარი...
 და ამ მუროს შავი ქვის ქალაქს
 ჩემი ბავშვობის ზღაპარი ახლავს.
 აქ ყოველ ხეს თუ გატყვილ ახოს
 ჩემს წინაპრებზედ ლეგენდა ახსოვს.
 აქ ვეზირი, შოთას, აკაკის,
 ავხსენი აზრი იგაუარაკის,
 და შევიყვარე ბედით დევნილი
 მერანზე მჯდომი ბარსთაშვილი...
 დღეს ჭაბუკობის მხურვალე წლები,
 როს უცხოეთის ცის ქვეშ მძიმდება,
 კვლავ მენატრება შავი კლდეები,
 მსურს დედის მკერდზედ აქვითინება.
 მსურს კვლავ ფეხშველამ შემოვირბინო
 ეზო, ვენახი, მთის კორტონები,
 მწყემსებს დავეცე, როგორც მიზინო.
 მინდვრად გავფანტო მათი ძროხები.
 იქ რიკ-ტაფელა დავატრილოთ,
 ან საყეობა გავმართოთ ქვებით,
 ჯოხის ხანჯლები ავატრილოთ,
 „მტერს“ გამოვლდე ჯოხის მერნებით.
 მინდვრად დაკრეფილ ყვავილთა კონას
 კრძალვით მივართმევ შეზობლის თინას,
 ჩემი ბავშვობის ქერა-იზოლდას,
 შველის ნუკრით მინდორში მძინარს.

და როგორც წინად, ოცი წლის წინად,
 ცის ჩირადენები როცა ანთოს,
 აგუზგუზებულ ბუხრისა პირად
 დედის კალთაში კვლავ ჩამეძინოს...

შურდული

პარიზი 15-1-47 წელი.

ი ა ე ღ ი

არა, არ მინდა დამეუფლოს უიმედობა,
 ვერას დამაკლებს უცხოეთის მელანქოლია;
 არც მინდა დაჩრჩხვ ჩემი ლექსი მთვრალის
 ყბედობად,
 არ მინდა ვთქვა, რომ მეგობარი არა მყოლია.

არც ის იფიქროთ, მომავალი აღარ მენდობა;
 მე ძლიერია ვარ, კუნთიანი, მაგარ - ძელიანი...
 ჩემთან ბრძოლაში დამარცხდება უიმედობა,
 და... გაიმარჯვებს მეგოსანი და ადამიანი.

ა. დ.

პარიზი. 9/11. 43.

გულწრფელი სალაში!

ვინც აფასებს ბეჭდითი სიტყვის მნიშვნელობას,
 ვისაც თავისუფალი აზრის გამოთქმის სა-
 ვგალება-პიროვნების ერთ-ერთ თავისუფლების
 გამოშხატველად მიაჩნია, ის, დარწმუნებული
 ვარ ჩემსავით ალტაცებით მიიღებდა იმ განცხადებას,
 რომელიც მწერალთა კავშირის სახელით.
 ბ. გიორგი ყიფინაშა გააკეთა 4 იანვარს ბ. გრი-
 შა ურატაძის მოხსენებაზე, ახალი ორგანოს შე-
 ქმნის შესახებ.

1939 წლიდან ქართული ემიგრაცია ამ საშვა-
 ლებას მოკლებული იყო, მოკლებული იყო სწო-
 რედ იმ დროს, როდესაც ეს ამაში ყველაზე უფ-
 რო საჭიროებდა. ასეთი ორგანოს არ არსებობამ,
 ბევრი, მეტად ბევრი, უსიამოვნება მოგვაყენა,
 განსაკუთრებით ლიბერაციის ხანაში...

ომის მიერ დატოვებულმა მემკვიდრეობამ შე-
 უქმნა ემიგრაციას ისეთი ატმოსფერა, სადაც სუ-
 ნთქვაც კი შეუძლებელი გახდა... ფრანგულ პრე-
 სსაში, თუ ოჯახებში, ჰქონდა ადგილი, ჩვენ-
 თვის მეტად საზაჩარლო გამოსვლებს, უმთავრე-
 სად არი არსებულ ფაქტებზე დამყარებულთ, რო-
 შლებითაც ჩვენდამი ცუდათ თუ მტრულათ გან-
 წყობილნი, დიდათ სარგებლობდენ ქართული

ემიგრაციის ჩასაწიხლავად. ამ დროს ჩვენი სიჩუ მე მტრების სასარგებლოთ ლაპარაკობდა, ხოლო საჯაროთ ხმის ამოღების საშვალებას მოკლებული ვიყავით—.... ქართული ორგანოს შექმნით, ენა გვეხსნება, რათა მტრებს პასუხი ვაცეთ და მოყვრებს, ჩვენი მდგომარეობის შესაფერი გზა უჩვენოთ... როგორც განცხადებაში იყო ნათქვამი, ეს ორგანო უპარტიო იქნება. ჩემის აზრით, ის მთლიანად თავისუფალი ტრიბუნის სახით უნდა მოგვევლინოს. ემიგრაციაში ყველას უნდა იქნეს საშვალეობა თავისუფლად გამოთქვას თავისი აზრი, კრიტიკა უნდა იქნეს გულწრფელი, საზოგადო და არა პირადი ინტერესებიდან გამომდინარე... დღევანდელი ხანა არის უაღრესად მდიდარი მოვლენებით... ამ უკანასკნელ ცხრა წლის განმავლობაში კაცობრიობამ განიცადა უდიდესი შერყევები: სოციალურ-პოლიტიკურ და ეკონომიური ხასიათის, ძველი ჩაჩხოები, ცხოვრების ამ სფეროთა გამოშახველი, დასკდა, აქედან დიდი კრიზისი. ძველის შეკეთება ძნელი ხოვება, ახლის ჩამოყალიბება არც ისე ადვილი შეიქნა... ამ ომმა, რომელმაც შთანთქა უამრავი სიცოცხლე და ათას წლობით დაგროვილი ნივთიერი და მორალური სიმდიდრე-თიხტოს კომპენსაციის სახით მოგვივლინა ატომიური ენერჯია, რომლის მშვიდობიანი გზით გამოყენება ძირ-ბუღიანათ შეანძრევს, და დეზითი შედეგების მხრით, ადამიანის ეკონომიურ ცხოვრებას! ქიმია, ფიზიკა და საერთოდ მათემატიკა ისეთი ნაბიჯით ვითარდება, რომ ახლო მომავალში განსაცვიფრებელ აღმოჩენებს იქნება ადვილი. ასე რომ დღევანდელ ხანას შეგვიძლია თამამად ვუწოდოთ უდიდეს-გარდაქმნათა ეპოქა ეკონომიურ თუ იდეოლოგიურ სფეროში!.. 1914 წლის ომი იყო შედეგი სოციალურ უთანხმოებათა დაგროვების, რომელთა ამოწურვას ამ ომით ლამობდენ, რა თქმა უნდა, ეს უთანხმოებანი, არა თუ ამოწურა 1914 წ. ომმა, არამედ ვაცილებით უფრო მეტი დააგროვა-რამაც 1939 წ. ომი მოგვივლინა. უწინ თუ პოლიტიკურ და ეკონომიური წონასწორობის დანგრევა იწვევდა საერთაშორის კონფლიგაციებს, დღეს ამას იდეოლოგიური სხვადასხვაობაც მიემატა. განსხვავება არსებულ ეკონომიურ სისტემათა შორის იწვევს იდეოლოგიურ განსხვავებას. ამ ორი ეკონომიურ სისტემასთან დაკავშირებული იდეოლოგიათა შეთანხმება-შერეოვება შეუძლებელი ხოვება-ეს შეუყოვბლობა კაცობრიობას კარგს არ იქვადის... როგორც ეროვნულ,

ისე საერთაშორისო მშტაბში, არის ძენბა, კაცობრიობის გადამჩენი გზის.. ორი მოწინააღმდეგე ბლოკთა ჩამოყალიბება უკვე ფაქტია დღეს. ამ ორ, ერთი მეორის წინააღმდეგ დაარზმულ ძალთა ნეიტრალიზაციას ლამობენ იმ მესამე ძალის წარმოშობით, რომელზედაც დღეს ბევრს ლაპარაკობენ. ვისურვოთ ეს მესამე ძალა ჯერჯერობით სუსტი, მაგრამ ერთ-ერთი იმედი, მართლა გამხდარიყვეს ჩვენი იმედის გამმართლებელი ძლიერი ფაქტორი.

მსოფლიოს ასეთ მდგომარეობაში როგორი უნდა იყვეს ჩვენი, ქართული ემიგრაციის აზროვნება თუ მოქმედება? ჩვენი დამოკიდებულება პირდაპირ ნაკარნახევა ნამდვილად შეგნებულ ჩვენი მდგომარეობიდან. ჩვენ არაფრით არ წარმოვადგენთ იმ ძალას, რომლითაც შესაძლებელი იყვეს გადავსწოთთ იქით თუ აქეთ სასწორი ორი ბლოკის სახით. აქედან დასკვნა: უწინარეს ყოვლისა უღრმესი პატივისცემა და თანაგრძობა იმ ქვეყნისადმი, რომელმაც ამ 25 წლის განმავლობაში შეძლების და ვეპრად დაგვიცო და მოგვიარა... თვალ-ყურის დევნა და გარკვევა საერთაშორისო მდგომარეობაში და მოვლენათა მისხდვით დასკვნების ვაკეთება ჩვენი მოქმედების სახელმძღვანელოდ. ზრუნვა და ფიქრი იმ უმთავრეს საკითხზე, რაც წარმოადგენს ემიგრაციის უცხოეთში ყოფნის უმთავრეს საფასს, ე. ი. სამშობლოზე. აქ უნდა ავლნიშნო, რომ სამშობლო არ არის მარტო გეოგრაფიული შემეცნება: ის არის-უმთავრესად, ისტორია, ლიტერატურა, ტრადიციები და საერთოდ, ათას წლობით გამოჭედილი ერის სული... პირველს თუ მოკლებული ვართ-მეორე უნდა დავიცოთ, ამისთვის შესაფერი მუშაობის ვაწვევა რამდენათაც ეს შესაძლებელი იქნება ემიგრაციის არსებობის პირობებში! ამ მისწრაფებათა განხორციელებაში დიდათ შეგვიწყობს ხელს ბეჭდითი ორგანო, რომლის დაარსებასაც სულით და გულით ვესალმები. ხშირად ერთი მეორიდან, ასე ესთქვათ, ფიზიკურად დაშორებულთ, ეს ორგანო დაგვაკავშირებს: აზრთა-გაცვლა გამოცვლა მორალურ და ფსიხოლოგიურ დაკნინებას ავვაშორებს და სულიერი მთლიანობის გზაზე შეგვაყენებს, რაც დღეს, საუბედუროთ, ასე გვაკლია და რაც ჩვენს დაქააქვას და გადაგვარებას ხელს უწყობს. უსურვებთ ამ ორგანოს ხანგრძლიობასთან ერთად ჩვენი აღდგენისა და წარმატების მებარახტრედ გამომდგარიყვეს...

ბიბლიოგრაფიული შენიშვნა

V. A. KRAVTCHENKO.

«J'AI CHOISI LA LIBERTE» (638 pp.).

ლიტერატურა საბჭოთა რუსეთის შესახებ საკმარისათ მდიდარია. დაბეჭდილია და გამოქვეყნებული აუარებელი რიცხვი წიგნების, ბროშურების, სავაჭეთო წერილების და მიმოხილვების სხვადასხვა ენის, სხვადასხვა კომპროზიციის, სხვადასხვა გაშუქების და სხვადასხვა მიდგომის სხვადასხვა ენებზე; მაგრამ ყველა ისინი ვერცხვებით მკრთალათ, ცალმხრივით, ზერელოვთ, ზედმიწევნით სუსტათ, როდესაც წაკითხავთ და მხედრებთ მათ კრავჩენკოს წიგნს, და ეს მიუხედავით იმისა, რომ ბევრი მათგანი დაწერილია ცნობილ და გამოხილ მწერლის მიერ, რომლებმაც იციან ყველა ლიტერატურული წესები და ზერხი მკითხველში ინტერესის გასაღვივებლათ, გასაძლიერებლათ და გასაღრმავებლათ, კითხულობთ მათ და ვახსენებთ ზეიდრინის მელანქოლიური ოსუნჯობა: «Писатель пописывает, читатель почитывает»... კითხულობს მკითხველი და ამოქნარებს.

კრავჩენკოს წიგნის წაკითხვა გულგრილათ შეუძლებელია, მიუხედავით იმისა, რომ წიგნი დაწერილია კაცის მიერ, რომელსაც კალამი შეიძლება არის დროს, არ აუღია, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც იძულებული იყო ის აეღო, როგორც ინჟინერს, რათა წარედგინა საინჟინერო პროექტები და ანგარიშები. არ ფიქრობს ის, არც სტილის გარეგნულ სილამაზეზე; იმეც გარეგნულ ეფექტის მოხდენაზე, არ ეძებს ის არც ლამაზ სიტყვებს, არც გარმონიულ მალალ ფერადოვან ფრაზებს.

რანა განსხვავება კრავჩენკოს წიგნის და სხვათა ნაწერების შორის? სხვები, ისინიც ვინც ბოლშევიკურ სინამდვილეს ატარებენ სასტიკ კრიტიკის ქარ-ცეცხლში, აგვიწერენ ბოლშევიკური სინამდვილის შეცდამას, რაც დასაწახია შორიდან მაყურებლისათვის, სქემატიურათ, ხანდახან დოქტრინალურათ და, თუ გნებავთ, მბლონიურათ და თქვენ გრძნობთ, რომ მათ სურათებს და სქემებს რაღაც აკლია მაშინაც, როდესაც ისინი აგვიწერენ, რა გოგონათურ პირობებში ცხოვრობს ადამიანი ბოლშევიკურ სამეფოში. ერთი სიტყვით: «Писатель пописывает, читатель почитывает».

კრავჩენკოს წიგნის წაკითხვა გულგრილათ

შეუძლებელია. ის აგვიწერს თავის პირად ცხოვრებას, მოგვითხრობს მის პირად ავტობიოგრაფიას, მის პირად ისტორიას, რომელიც არის იმავდროს ისტორია სხვა მილიონების და ათეულ მილიონების. ის არ ამბობს თითქმის არაფერს ისეთს, რაც ჩვენ არ წავგვეცითხოვ, ან არ ვაგვეგონოს, მაგრამ აგვიწერს ისეთის გულწრფელობით, ისეთი დამაჯერებლობით, ისე უბრალოთ, ისე სადათ, ისე დეტალურათ და იმავდროს ისეთი საოცარი სიღრმით და ძლიერი გრძნობით, ისეთი ბუნებრივი დრამატიზმით, მიუხედავით იმისა, რომ დრამატიულ ეფექტს ის არ ეძებს, და თქვენ წინ იშლება უბრალო მოთხრობიდან ისეთი საშინელი დრამა, რომ ურუხანტელი გივლით ტანში.

არცერთ დრამატურგის ფანტაზიას, თუ გნებავთ ისეთი გაქანებისა როგორც სოფოკლეს ფნექსპირის, არ მოუციათ თავიანთ დრამებში და ტრაგედიებში ისეთი დრამატიული სიტუაციები, რომელიც შეედრებოდეს თავის სიძლიერით და საშინელებით ყოველ დიუქს დრამას, რომელსაც განიცდის მუდამ, ჰერმანენტულათ ადამიანი, რომელსაც უწოდებენ საბჭოთა მოქალაქეს.

და ეს „მოქალაქე“ დგას თქვენ თვალ წინ გატყაული, ყოველ ადამიანურ უფლებებს აყრილი, დამზეული, გალახული, ყოველ ადამიანურ ღირსება წართმეული, წვალებული ჩეკაში, ენკავედებში, რაც იგივე ჩეკაა, ჯაშუშებით გარშემორტყმული, რომლებიც უდარავებენ არა მარტო მის სიტყვას, არამედ მის სიჩუმესაც, მის ენსტს, მის ხანის გამომეტყველებას, მის ხმის ინტონაციას, მის მიხერასაც კი. დგას ის საბრალო, უმწეო, სასოწარკვეთილო, უძლური, უბატონო, ნუგეშ დაკარგული და ისიც არ ძალუძს, რომ დაიყვიროს: „მიშველით!“, რადგანაც მისჯილი აქვს სიჩუმე, ტერორი, სიკვდილი და მონობა. და ეს მონობა, რომელიც ადამიანს უკრავს პირს და უხრჩობს ხმას, ყოველ სხვა მონობაზე უსაშინელესი და უსაძაგლესია.

წიგნის წაკითხვის შემდეგ იცხადებათ კითხვა: იყო ისეთი ეპოქა საერთაშორისო ისტორიაში, როდესაც ადამიანი ყოფილიყოს ისე დამცირებული, ეფექტულ გათელილი და ღირსება წართმეული, როგორც „საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკათა“ კავშირში? არც ძველ ეგვიპტეში, არც ასურეთში, არც სამუალო საუკუნეებში, არც ერთ სხვა დროს, არც არასდეს სხვაგან არაფერი ამის მსგავსი არ ყოფილა.

შეუძლებელი იყო ეს პრეისტორიულ ხანაშიც,

როდესაც პირველყოფილი ადამიანი ცხოვრობდა გამოქვაბულში და დადიოდა ნახევრათ ტიტველი, შინაარსებული მარტო ქვით. შეუძლებელი იყო ეს იმ ხანაშიც, როდესაც ადამიანი ოთხ ფეხზე დადიოდა და იწყებდა მხოლოდ ორფეხზე სიარულის უარჯვიზიზიას. დეჟუნგლებში, უღრან ტყეებში, სადაც უფრო ღონიერი ცხოველი სჭამს უფრო სუსტს, ცხოველები უფრო, ასე ვსთქვათ, ჰუმანიურ პირობებში ცხოვრობენ, ვიდრე საბჭოთა „მოქალაქე“ საბჭოთა დეჟუნგლებში, რადგანაც ჰამენ ერთმანეთს გულ ახდლიათ, პირდაპირ, უფარისეულოთ, სწრაფათ და, ასე ვსთქვათ, რაინდულოთ.

ბოლომდეიკებმა შექმნეს უსაშინელები, ურთულესი, უფარისეველები, უუღმობელები და უფარყვენილები სისტემა ბატონობის, რომელიც რამდენსამე ტირანს მოუხვევია თავის ხალხისათვის.

ასეთი დისკენას აკეთებთ ძალა უნებურათ კრავჩენკოს მიერ თავის ცხოვრების აღწერიდან.

არავითარ ფანტაზიას არც ერთ მწერლისა, იმის შემდეგ, რაც მწერლობა არსებობს, არც ერთ ფანტაზიის გაქანებას და აღვირახსნილობას, არცერთ პოეტურ გადაჭარბებას და აღმფრენას, არ შეუძენია ისეთი სურათი საშინელების, რომელსაც წარმოადგენს საბჭოთა ყოველდღიური სინამდვილე, ყოველ დღიური პროზა, აწერილი კრავჩენკოს მიერ. თვით დანტეს „ჯოჯობითი“ გეჩენებათ მშვიდობიან იდილიათ შედარებით იმ სამოთხესთან, სადაც ასეთი დაჟინებით გვირჩევენ შესვლას სხვადასხვა მხრიდან.

ყველა მრჩეველთათვის, აგრეთვე მათზედაც, ვისზედაც ეს რჩევა ერთნაირი გავლენას ახდენს, არ იქნება დიდ ინტერესს და სარგებლობას მოკლებული კრავჩენკოს წიგნის ყურადღებით წაკითხვა.

ვ. ბ.

გამოცვეულის ნაამბობი

ეს გამოცვეული არის სომეხი. ის წავიდა სირიიდან სხვებთან ერთად საბჭოთა სომხეთში, რამდენიმე თვის შემდეგ გამოიქცა იქიდან და გვიამბო შემდეგი:

სირიაში ჩამოვიდა საბჭოთა სომხეთიდან კომისია. კომისიის წევრები ყველა სომხები იყო, მათ შორის ერთი ტერტერა. ესენი აწარმოებდნენ პროპაგანდას სირიის სომხებთან შორის საბჭოთა სომხეთში დასაბრუნებლათ. პირდებოდნენ

ყველას ბინებს და სამუშაოს ხელობის ყველა დარგში. ურჩევდნენ დაბრუნებას აგრეთვე აქაურ მღვდლებსაც, რომელთაც არწმუნებდნენ რომ იქ სრულიათ თავისუფლად შეეძლებათ წირვა-ლოცვა. მრავალ სომხთან ერთად ერთმა ტერტერამაც გადასწყვიტა დაბრუნება. დანიშნულ დღეს ჩვენი ბარჯი-ბარხანი ჩავჯექით გემში და გაესწიეთ სტამბოლისაკენ. სტამბოლში რატომღაც გადასვლის ნება არ მოგვცეს და გაესწიეთ პირდაპირ ბათუმისაკენ. გზაში ჩამოსული კომისიის წევრმა ტერტერამ ანაფორა გაიხადა და როგორც სხვა მოქალაქენი ისე ჩაიცვა, რაც ბევრ ჩვენგანს ძალიან გაუკვირდა და არ მოეწონა. ბათუმში ველოდით შეხვედრას, მარა არავინ შეგვხდა, რამაც კიდევ უფრო დაგვადონა. თვით ბათუმის სიმწვენიერემ ყველანი ალტაცებაში მოგვიყვანა. ბათუმიდან ერთი მატარებლით გაგვამგზავრეს ჩვენ, მეორეთი-ჩვენი ბარჯი. გზადაგზა, სადაც მატარებელი ჩერდებოდა, ძალიან გვაკვირვებდა ხალხის ცივი შეხვედრას. როცა ამის შესახებ შევეკითხეთ ოფიციალურ თანმხლებლებს, იმათ გვიპასუხეს: თქვენ ამას ყურადღებას ნუ აქცევთ, ჩვენ ვიმყოფებით საქართველოს ტერიტორიაზე და ქართველებს სომხები მაინცდამაინც არ უყვართო. როცა გადავდით სომხეთის ტერიტორიაზე-ჩვენს მატარებელს არც იქ გამოუწვევია ის ენტუზიაზმი, რომელსაც ველოდით. როცა ერევანში ჩავედით თავისუფალი კონტაქტი ხალხთან ვერც იქ აღვადგინეთ, ყველა უნდობლობის თვლით გვიყურებდა. ერევანში და გვაბინავეს ერთად, მიტად შევიწროებულათ და თან ბოდიში მოიხადეს-ბინების ნაკლებობა გვაქვსო. აქ მიგვიყვანეს ყველა სამუშაო ძალის გამანაწილებელ „კუნტში“. ანაწილებდნენ ხელობის მიხედვით სხვადასხვა დარგში, სხვადასხვა ადგილას. ერთი ნაწილი გავზანეს ქვის სატეხ მალარობებში—თქვენ სახლები გჭირდებათ და სახლებს კი ქვა სჭირდებაო. შეეკითხენ ტერტერასაც შენ რა ხელობა იციო. ტერტერამ უპასუხა რომ ის არის მღვდელი და ვკლესიებიც ხომ აქაც არის და იქ ვილოცავო. ლოცვა ღამეც შეგიძლია, ჩვენ გვანტერესებს თქვენი ხელობა, ნუ თუ არასოდეს არაფერი არ გვაგვიკეთებია შენი ხელითო? ერთხელ წვიმა ჩამოდიოდა და სახურავი შევაკეთეთ-უპასუხა ტერტერამ. ჩვენ ამ და ამ კოლხოზში სწორეთ ასეთი კაცი გვჭირდებაო და სხვა მგზავრებთან ერთად ისიც გავზანეს.

მუშაობა მეტად მძიმე და ძნელ პირობებში გვიხდებოდა. ბინა უფარგისი, (კანტინი) საჭმელ-სასმელი არა საკმარისი. ყოველივე ამის გამო ახალგაზრდობის ერთმა ჯგუფმა დიდი უკმაყოფილება გამოსთქვა ასეთ მოპყრობაზე, რასაც შედეგად მოყვა ის, რომ ისინი ჩვენ მეტათ აღარ გვინახავს.

როცა დრო გავიდა და დავუახლოვდით მოსახლეობას, შესაძლებელი შეიქნა მათთან პირადი მუსაიფი. იმათ გამოისთქვეს დიდი გაკვირვება ჩვენი ჩასვლის გამო. ჩვენ იმაზე ვოცნებობთ თუ როდის შეგვეძლება აქედან წასვლა და თქვენ კი აქ მოდიეთო. ცივი შესხვედრის მიზეზი, თურმე, ის იყო, რომ რაკი ჩვენ ოფიციალურ პირობათან ერთად მივედით ეგონათ მათ ადგილებს დავიცა ვებდით. მარა როცა დაინახეს თუ რა ცუდ პირობებში ჩავცვივდით-უფრო დავციხვოდნენ, უფრო ნდობით მოგვეპყრნ და სხვადასხვა რჩევათა შორის ისიც გვირჩიეს, რომ ახლა წყნარათ იყავით, თქვენ როგორც გეტყობათ მიჩვეულნი ხართ თავისუფალ ცხოვრებას, აქ კი ეს არ გამოგადგებათ, პროტესტებზე თავი შეიკავეთ, რომ თქვენც ის არ მოგივიდეთ, რაც თქვენს ახალგაზრდობას მოუვიდათო. ძველ ჩასულ სომხებზე მითხრეს—ჩამოვიდნენ კი, ზოგი რუსეთში წავიდა, ზოგი კიდევ სადაო; ზოგის გვარები კი სასაფლაოზე წავიკითხეთ, ასე რომ ვერც ერთი მათგანი ვერ ვნახეთ.

ის ადგილი სადაც მე ჩემი ჩამდენიშე ამხანაგით გაგვაგზავნეს იყო ახლოს ოსმალეთის საზღვართან. გაგვაფრთხილეს რომ საზღვარი ახლოა, და თათრების სომხებისადმი განწყობილება თქვენ კარგათ იცით და თუ ვინმე მიუახლოვდა საზღვარს სიცოცხლეს მოუსპობენო. მიუხედავად ამისა ჩვენ მაინც გადავწყვიტეთ გამოქცევა, ბედმაც გავვიღიმა, მოკვლას გადავრჩით, ჩავბარდით თათრებს და განუცხადეთ, რომ ჩვენ თათრები ვართ, ყველა ჩვენგანი სრულიად თავისუფლად ვლაპარაკობთ თათრულათ. ასე მოვიქვეით იმიტომ რომ თათრებს უკან არ დავებრუნებოდით. თათრები დაქვედნენ ჩვენს ეროვნებაზე და ძალიან შეგვაფიქროვეს, მარა სანამ შუაგულ ანტოლიაში არ მიგვიყვანეს-ვერ გავხედეთ ჩვენი ვინაობის გამომჟღავნება. აქ კი კარგათ მოგვეპყრნ, მოგვცნ საშვალეობა სირიაში წასვლის და გვითხრეს-რაც ჩვენ აქ გვიამბეთ, იქ თქვენებს გადაეცითო. ერთი ჩვენგანი ძალიან ჩქარობდა სირიაში ჩასვლას, რადგან მისი ნათესავები აპირებდნ საბჭოთა სომხეთში წასვლას

და უნდოდა ჩავსწრო მათთვის. საბედნიეროთ ყველანი უვნებლათ და დროზე ჩავედით სირიაში...

**

ქრონიკა

ქართულ კოლონიაში.

პირველ თებერვალს შესდგა ქართულ კოლონიაში მორიგი კრება. გამგებობის თავმჯდომარე ბ. შ. სკანკოჩაშვილმა კრებას გააცნო ინფორმაციის სახით გამგებობის მუშაობა და დასვა გადასაწყვეტათ ლევილის სასაფლაოს მოწყობის საკითხი, რომელსაც სჭირდება დიდი თანხა მიწის შესაძენათ და ქედლის გასაკეთებლათ. კრება თანაგრძნობით შეხვდა დასმულ საკითხს და კამათის შემდეგ მიიღო შემდეგი დადგენილება: 1. პარიზის ქართული კოლონია დღეიდან ლევილის ქართულ სასაფლაოს აყენებს თავის მფარველობის და მხრუნველობის ქვეშ. 2. ავალებს გამგებობას ქ-ნ ნ. გოგუაძისას ერთათ, როგორც ამ საქმის ინიციატორთან, შეიმუშაოს საჭირო ზომები საქმის დასამთავრებლათ. 3. კოლონია აღუთქვამს მათ ამ საქმეში ყოველ-გვარ დახმარებას*).

*)რედაქციისაგან: რედაქციამ მიიღო ქ-ნ ნ. გოგუაძისაგან სია იმ პირთა, რომელთაც გაიღეს თავის წვლილი ლევილის სასაფლაოს მოსაწყობათ. სია დაიბეჭდება შემდეგ ნომერში.

მშობელთა კომიტეტი

1946 წ. 18 მაისს, შესდგა ქართველ მშობელთა კრება, სადაც ბ. ლ. ფაღავამ გააკეთა მოხსენება მშობელთა წრის დაარსების საჭიროებაზე და წარმოადგინა გეგმა მისი მიზნებისა და მუშაობისა. კრება დიდის კმაყოფილებით შეხვდა ამ მოხსენებას, დააარსა წრე და აირჩია გამგეობა. თავმჯდომარე- ლ. ფაღავა, წევრები- შ. ნიკოლაძე, მ. მაკარაშვილი, ქ-ნი ლ. ნასყიდაშვილი და ქ-ნი თ. თაყაიშვილი. გამგეობა დიდის ხალისით და ენერგიით შეუდგა მუშაობას და პირველ ყოვლისა დაარსა ქართული სკოლა. პირველი თანხა ამ დიდი ქართული საქმიანთვის გაიღო დიდათ პატივცემულმა კოლონიის თავმჯდომარემ ბ. შ. სკანკოჩაშვილმა. მოწვეული იქნა ენერგიული მასწავლებლები: ბ. დ. ურატაძე, (ენა და ლიტერატურა) ბ. გ. ჯაბა

დარი (ისტორია, გეოგრაფია) და ბ. შ. აბაშიძე (ქვეყნის სხვადასხვა კუთხის) რომლებმაც სრულად უსასყიდლოდ აიღეს თავზე ეს დიდი საბავსებისმგებლო საქმე. ერთი წლის შემდეგ მათმა უნაგრო და ენერგიულმა მუშაობამ უმშვენიერესი ნაყოფი გამოიღო. ქართველი მოზარდი თაობა ერთმანეთს დაუახლოვდა. შეისწავლეს ქართული დედაენა, გაეცნენ ქართულ ლიტერატურას. საქართველოს გეოგრაფიას, ისტორიას, შეისწავლეს ქართული ქვეყანაში და სხვა.

25 დეკემბერს 1946 წ. გამართული იქნა შობის ხე. ბავშვებმა წაიკითხეს ჩვენი დიდი პოეტების ლექსები; შესრულებული იქნა ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხის ეროვნული ცეკვები. 20 ივნისს 1947 წ. ქართულმა სკოლამ გამართა თავის პირველი სალიტერატურო დღი. ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე მოხსენება გააკეთა მოწ. დ. კელიამ. ოფიციალური ოპონენტები იყვნენ: გ. წულაძე და რ. ნიკოლაძე. იმავე დღეს ნ. ბარათაშვილის შემოქმედების შესახებ მოხსენება გააკეთა გ. შარაშიძემ. ოპონენტებათ გამოვიდნენ: ე. ფალავა და რ. ნასყიდაშვილი. დანარჩენმა ბავშვებმა წაიკითხა ამავე პოეტების ლექსები. კრებამ რომელსედაც საზოგადოებამ მოისმინა მათი წლიური მუშაობის ანგარიში უდიდესი მადლობა გამოუცხადა მათ ასე კარვით საქმის წამოწყებისთვის და აირჩია ახალი გამგეობა; თავმჯდომარე ბ. ე. პატარაძე, წევრები: ქ. ნ. ვ. კელია, ქ. ნ. მ. სტურუა, ბ. ჩხენკელი და გ. ყიფიანი. ახალი გამგეობა შეუდგა დაწყებული საქმის გაგრძელებას. 1947 წ. 26 დეკემბერს მოაწყო შობის ხე, რომელიც მშვენივრათ ჩატარდა. ქართველ მშობლებს კომიტეტი უდიდეს მადლობას უცხადებს ყველა იმ თანამემამულეებს რომლებმაც დახმარება გაუწია შობის ხის მოწყობისა და ჩატარების საქმეში.

კომიტეტი მოუწოდებს ქართველ მშობლებს, თავისი შვილები სისტემატურათ დაასწონ ქართული ენის ვაკვეთილებს.

ქართველი მწერალთა კავშირი.

პარიზში, კერძო თაოსნობით, ახალი წესდებით, აღდგენილი იქნა ქართველ ემიგრანტ მწერალთა და ყურნალისტთა კავშირი. კავშირმა თავის დამფუძნებელ კრებზე აირჩია გამგეობა: თავმჯდომარე-რ. არსენიძე, თავმჯდომარის ამხანაგი-გ. ურატაძე, წევრები: ნ. ყურულაშვილი (მდივანი)

და გ. ყიფიანი. (მოლარე). გამგეობამ თავის საჯარო გამოხატვა მოახდინა ვახანგ მეფის გარდაცვალებიდან 200 წლის თავის აღნიშვნით, რის შესახებ ვრცელი მოხსენება წაიკითხა ბ. არსენიძემ. ამის შემდეგ გამგეობა შეუდგა სისტემატური მოხსენებების გამართვას. დღემდე მისი თაოსნობით მოეწყო შემდეგი მოხსენებები: ბ. კობრიძე (ახალი ემიგრანტი) — „რომანტიზმი ქართულ ლიტერატურაში“. ბ. კ. გვარჯალაძე — „საერთაშორისო პოლიტიკური მდგომარეობა“. ბ. გ. ურატაძე (ორ სხდომაზე) — „საქართველოს სამეფოს უკანასკნელი ხანა და მისი შეერთება რუსეთთან“. ალ. ყაზბეგის 50 წ. თავი, რომელშიდაც მონაწილეობა მიიღეს ქ. მ. ელ. შამულაშვილმა. ბ. ბ. რ. არსენიძემ, პ. სარჯვალაძემ, ე. ყურულაშვილმა; გ. წერეთელმა (ახალი ემიგრანტი) და გ. ყიფიანმა წაიკითხეს ყაზბეგის ლექსები.

ყველა მოხსენებების შემდეგ გარდა საიუბილეო დღეებისა, იმართებოდა ახრთა გაცვლა-გაიოცვლა, რომელშიდაც დამსწრენი მსურველი მონაწილეობას იღებდნენ...

6. უორდანიას იუბილე.

29 იანვარს მისი მეგობრების თაოსნობით გაიმართა ბანკეტი ნ. უორდანიას 80 წლის აღსანიშნავათ. ბანკეტს მეთაურობდა მ. ხი. ა. ჩხენკელი. იუბილარის პატივ საცემლათ სიტყვები წარმოსთქმეს: ბ. ბ. ევ. გუგუჩკორმა, ვ. ინწკი რველმა, ფ. შარაძემ, ე. ხომერიკმა, ვ. ჩუბინიძემ, ე. გრიგორაშვილმა, გ. ყიფიანმა და გ. ქრატემ. წაკითხული იქნა მოლოცვის წერილები და დეკამეტი. იუბილარმა დამსწრეთ მძიმართა სამადლობელი სიტყვით.

ტუბერკულიოზთა დამხმარე კომიტეტი.

განაახლა თავის მოქმედება ტუბ. დამხმარე პარიზის კომიტეტმა. კომიტეტი ახლო მომავალში მართავს საქველმოქმედო საღამოს.

ქართული სპორტიული საზოგადოება

„შავარდენი“

პარიზში არსებობს სპორტიული საზ. „შავარდენი“, რომელსაც აქვს თავის სტადიონი. ხარჯების დასაფარავათ საზოგადოება მართავს ახლო მომავლში საღამოს.

სანდრო ქუთათელაძის გარდაცვალება

გაზეთის ფონდი

17 თებერვალს, დილით, გულის ავთამყოფობით პარიზში გარდაიცვალა სან. ქუთათელაძე. დასაფლავებულია ლევილის სასაფლაოზე.

გაზეთი „ჩვენი ქვეყანა“-ს რედაქცია გულითად მადლობას უძღვნის ქვემოთ ჩამოთვლილ პირებს, რომლებმაც გაგვიწიეს ნივთიერი დახმარება და შით გაზეთის გამოცემის საშვალეება მოგვცეს.

წმირლები რედაქციის მიმართ

დ. პ. ბატონო რედაქტორო!

I

პარიზში მყოფ ქართველ ქალთა კომიტეტი გთხოვთ საშვალეება მოგვცეთ თქვენი გაზეთის საშვალეებით, ვაცნობთ საფრანგეთში მყოფ ქართველობას, ჩვენი მუშაობის შედეგებს:

ხუთ-ხუთი ათასი: — უცნობი, შ. შავლაყაძე, იოს. ელიგულსწვილი; ათას-ათასი: — ვ. გოგუაძე, ს. კეკელიძე, ივ. გაბელაშვილი, ამერიკელი, ალფა; ხუთას-ხუთასი: ქრ. იმნაიშვილი, მ. ცაგარელი, ვ. ახვლედიანი, შ. ბერეჟიანი, გ. ყორღანი, შ. გიორგაძე, ელ. პატარაძე, ის. ქარსელაძე, ლ. ბესელია, მ. ჩუბინიძე; სამას - სამასი: ტ. წულაძე, ი. კვაჭყაძე; აკ. ასათიანი; ორას-ორასი: ვ. ინწკირველი, ა. გრიგორაშვილი, ლ. ფალავა, მ. ქუთარაძე, გ. შანშიაშვილი; ვ. ტულუშვი; ას-ორმოცდაათი: ვ. ჭელიძე; ას - ასი: ნ. ჯრუშაძე, ნ. მამულაიშვილი, დ. ხ. სულ — 27000 ფრ.

1947 წლის განმავლობაში კომიტეტმა გამართა სამი საღამო-ნადიმი, რომელსაც საერთო შემოსავალი იყო: 256228 ფრ. ხარჯები კი: 119792 ფრ. წმინდა შემოსავალი დარჩა 135536 ფრ. ამ თანხიდან 10000 ფრ. გადაცემული იქნა ლევილის სასაფლაოს მოწყობისათვის; 5317 ფრ. ქართული კოლონიის გამგეობას, დანარჩენი ე. ი. 121219 ფრ. დაურიგდა ქართველ ბავშვებს, ავადმყოფებს, მოხუცებულებს და უსახსროდ დარჩენილთ. დახმარებულთა სრული სია და დაწვრილებითი ანგარიშები ინახება ქალთა კომიტეტში, რომლის გაცნობა ყველა დაინტერესებულ პირთ თავისუფლად შეუძლიათ.

რედაქციას იმედი აქვს რომ თანამემამულენი შემდეგშიაც არ მოაკლებენ თავის დახმარებას და მით საშვალეებას მოგვცემენ განვადრძოთ გაზეთის გამოცემა.

რედაქციისაგან

ქალთა კომიტეტი უღრმეს მადლობას სწირავს ყველა იმათ, ვინც გულუხვობა გამოიჩინა და დახმარება გაგვიწია, ამავე დროს იმედს გამოვთქვამთ, რომ მომავალშიდაც საშვალეება მოგვცემათაგან დასაბეჭდი მასალა და ფული უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით:

გაზეთი „ჩვენი ქვეყანა“-ს რედაქცია სთხოვს თავის თანამემამულეთ, ვისაც აინტერესებს ქართული ბეჭდვითი სიტყვის არსებობა-გაუწიოს მას იდეური და ნივთიერი დახმარება, ავრცევეს ხელი შეუწყოს გაზეთის გავრცელებას.

**Mr Ouratadze,
44, Bd Port-Royal, 44, Paris (5).**

დასაბეჭდი მასალა და ფული უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით:

პატივისცემით პარიზში მყოფ ქართველ ქალთა კომიტეტის თავმჯდომარე: **ე. დადიანის ასული,
9, Avenue Constant Coquelin, 9, Paris VII.**

უადგილობის გამო გადაიდო შემდეგი ნომრისთვის რამოდინიმე უკვე აწყობილი წერილი.

II

ნება მიბოძეთ თქვენი გაზეთის საშვალეებით, ხალცტურველ 21 ქართველის სახელით უღრმესი მადლობა გამოუცხადო ნიუ-იორკის ქართულ ასოციაციას „კ. ა. რ. ე.“ — ს სასურსათო ამანათებით დახმარებისათვის.

ქართული ლექსიკონი
იბეჭდება და მალე გამოვა შ. სკანკოჩიშვილის და მ. მელუას მიერ შედგენილი

„ქართული ლექსიკონი“

ერ. რამიშვილი.

რადგანაც წიგნი განსაზღვრული რაოდენობით იბეჭდება — სასურველია მისი წინდაწინ დაკვეთა. დაკვეთა შეიძლება გაზეთი „ჩვენი ქვეყანა“-ს მისამართით.

ხალცტურგი.